

כשקנה זהו יובל, ולכן לא מקיימים בו כלל "במספר שני תבואות ימכר לך".

אמר רב ענן: שמעית מיניה דמר שמואל כאחד תרתי שמועות:

א. **חדא:** הא שאמר שמואל המוכר שדהו בשנת היובל אינה מכורה כל עיקר.

ב. **ואידך:** המוכר עבדו הכנעני לעובד כוכבים ומפקיעו מקיום המצוות. או שמכר עבדו הכנעני לישראל שבחוצה לארץ, קנסוהו רבנן ויצא העבד לחירות.

ובחדא מהם שמעתי ממר שמואל: שהדרו מעות הזבני, שנתן הלוקח.

וחדא מהם שמעתי: שלא הדרי מעות הזבני. ולא ידענא⁽¹⁵⁾ בהי מיניה אמר שמואל שחוזרים המעות ובאיזה אינם חוזרים?

ופשטינן: אמר רב יוסף: ניחזי אנן במי מהם חוזרים המעות. מדתניא: המוכר עבדו לאחר שבחוצה לארץ, יצא לחירות וצריך גט שחרור "מרבבו שני"! שמע מינה מדקרי ליה לאדון שני "רבו", אלמא חל עיקר המכר, וממילא דלא הדרי מעות הזבני. וכיון

שהצריכה תורה בכל מכר שדה שתעמוד ביד הלוקח שתי שנים אף שעבר יובל, [מלבד לענין גאולה האמור במשנתנו], אבל מכל מקום מכורה היא לענין שיאבד הלוקח מעותיו — ויוצאה מיד.

ומקשינן: ואי הדין הוא כרב, שסובר שאיזדבנוי מיוזבנה [וזהו מכר גמור] ביובל, כיון שהדין הוא שצריך המכר שיעמוד ביד הלוקח שתי שנים, תיקום ברשותיה של לוקח [רבינו גרשום] עד בתר יובל, ובתר יובל ניכליה הלוקח עוד "שני תבואות", לקיים "במספר שני תבואות ימכר לך", וניהדרה אחר כך הלוקח, מחמת היובל שעבר על השדה?

מי לא תניא כעין זה: אכלה הלוקח שנה אחת בלבד לפני היובל, משלימין לו ללוקח שנה אחרת אחר היובל! ואם כן מדוע במכר ביובל עצמו אין משלימים ללוקח אחרי היובל "שני תבואות"?

ומשינינן: התם באכלה הלוקח שנה⁽¹⁴⁾ אחת קודם היובל: כבר נחית הלוקח לאכילה והתחיל לקיים "במספר שני תבואות ימכר לך", ולכן מקיימים בו את הפסוק אף לאחר היובל, ומשלים שנה. הכא כשמכרה ביובל עצמו: לא נחית הלוקח לאכילה שמיד

אכילת שנתיים הרי כאן הוא לא ירד על דעת אכילה. ודוחק לומר שזוהי רק עצה טובה.

14. תמה הרש"ש, שהרי גם כשמוכר שנה לפני יובל עדיין לא ירד הלוקח לאכילה כי זו שמיטה שאסור לזרוע. ומדוע בקונה שנה לפני היובל משלימים לו שנתיים.

15. תמה רש"י, איך אפשר לומר שלפי שמואל המעות לא חוזרים. והרי אם כן, אין שום נפקא מינה בין רב לשמואל שהרי לדעת שניהם השדה של המוכר, ובעל כרחך שלשמואל מעות חוזרים ללוקח וזה הנפקא מינה בין רב לשמואל.

ותירץ רש"י, שיש נפקא מינה אם קצץ הלוקח אילנות בשדה, שלפי שמואל שלא זכה כלל הוא חייב לשלם, ולפי רב שזכה בשדה הרי